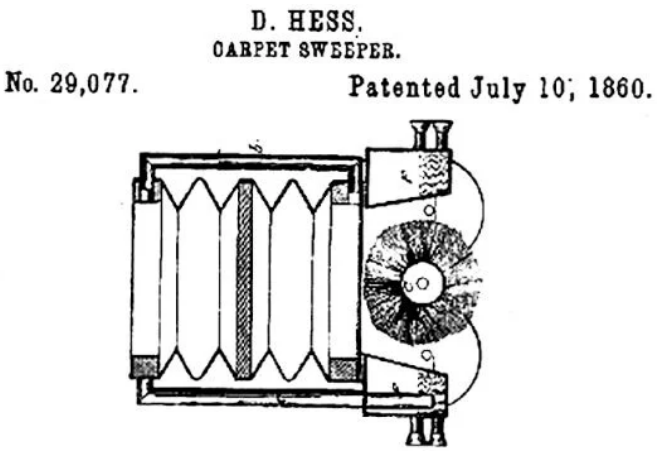
História vysávača (v rokoch) :)

Z Anglicka, z roku 1599 – pochádzaju prvé pokusy o mechanický vysávač.

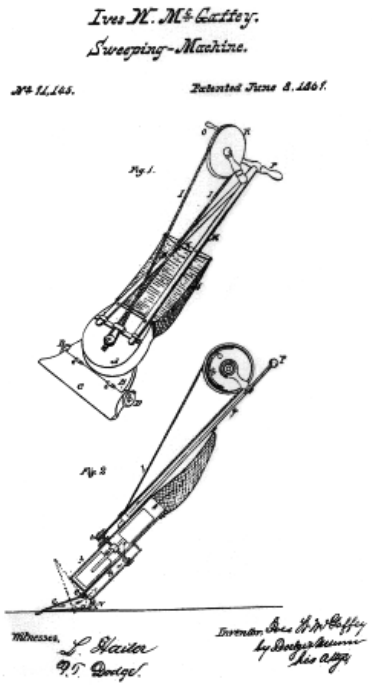
Roku 1860 – bol vydaný kanadskému vynálezcovi Danielovi Hessovi prvý patent na zametač kobercov. Mal rotačnú kefu a na vytvorenie sania používal ručné mechy. Nikdy sa však nevyrábal sériovo. Kvôli svojej veľkosti a hmotnosti potreboval na prevádzku dvoch ľudí.




D. HESS.
CARPET SWEEPER.
No. 29,077. Patented July 10, 1860.

Zametač kobercov a patent Daniela Hessa

Roku 1869 – bol v Amerike patentovaný zametací stroj. Bol pomenovaný Whirlwind a navrhol ho Ives W. McGaffey. Išlo o ručne ovládaný stroj používajúci kľuku, ktorá sa, aby sa vytvorilo nasávanie, musela otáčať.

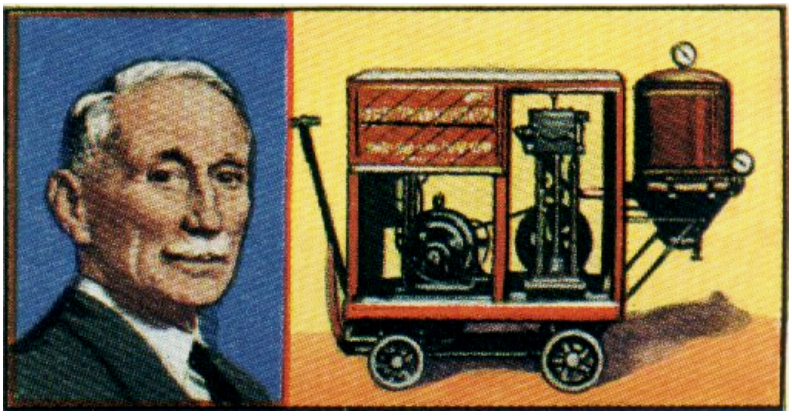

Ives W. McGaffey.
Sweeping-Machine.
Patented June 8, 1869.

Patent na zametací stroj, ktorého autor je Ives McGaffey

Na prelome 19. a 20. storočia – pokusy s ručnými vysávačmi nedopadli veľmi dobre, pretože prach len vírili a nedokázali ho odstrániť.

Roku 1901 – si škótsky inžinier Herbert Cecil Booth (1871-1955) si nechal patentovať prototyp prístroja, v ktorom aplikoval nový postup. Jeho prístroj vzduch nasával piestovým zariadením do pláteného vaku. Na pohon jeho prototypu bol použitý benzínový motor[1]. Celý prototyp bol umiestnený na konský povoz a ponúkal svoje služby vysoko postaveným osobnostiam, či inštitúciám, napríklad divadlám. Avšak na hlučný motor si sťažovalo okolie a polícia túto službu veľmi rýchlo zakázala.

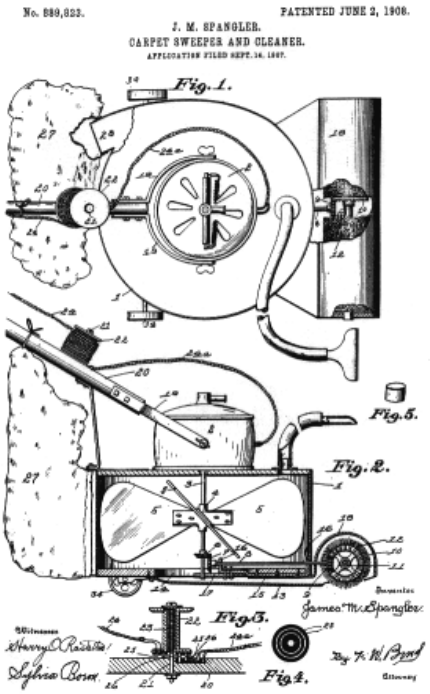
Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania



Herbert Cecil Booth a jeho vysávač z roku 1901

Až v dobe korunovácie kráľa Eduarda VII., roku 1902 – sa dostavil väčší úspech. Vtedy firma Vacum Cleaner Company založená Herbertom Boothom dokázala v rekordnom čase dôkladne vyčistiť palác Westminsterského opátstva. Kráľ bol výsledkom tak nadšený, že nechal zakúpiť dva vysávače, prvý pre Buckinghamský palác a druhý do kráľovského zámku vo Windsor.

Roku 1905 – vytvoril americký školník James Murray Spangler prvý prenosný elektrický vysávač. Jeho dizajn používal ventilátor, motor a látkovú tašku na zachytávanie prachu. Spangler predal patent Williamovi Henrymu Hooverovi, ktorý potom vyvinul efektívnejšiu verziu vysávača a začal ich sériovo vyrábať v roku 1908.


No. 889,823. PATENTED JUNE 2, 1908.

J. M. SPANGLER.

CARPET SWEEPER AND CLEANER.

APPLICATION FILED SEPT. 16, 1907.

Fig. 1.

Fig. 5.

Fig. 2.

Fig. 3.

Fig. 4.

James M. Spangler

Patent Jamesa Murray Spanglera na prvý prenosný elektrický vysávač

V tej dobe v USA – boli na vysávanie používané veľké „odsávacie“ stroje umiestnené v pivniciach budovy, napríklad v múzeách, divadlách či bankových alebo kancelárskych budovách. Na tomto princípe sa následne vyvinuli centrálne vysávače, ktoré sa používajú dodnes.

Roku 1906 – od hlučných spaľovacích motorov oslobodil vysávače Werner von Siemens, ktorý začal vyrábať vysávače poháňané elektrickým motorom. Celý vysávač síce ešte nepatril medzi tie najmenšie, ale bolo ho možné bez problémov presúvať medzi jednotlivými miestnosťami.

Neskôr – vysávače do podoby v akej ich poznáme dnes doviedol švédsky vynálezca a obchodník Axel Wenner-Green (1881-1961). Na odsávanie vzduchu použil turbínový ventilátor poháňaný vysokootáčkovým elektromotorom. Vysávaný vzduch bol nahnaný do filtračného vreca, ktoré bolo zavesené na tyči, pevne uchytenej na vozíku nesúcom samotný stroj vysávača.

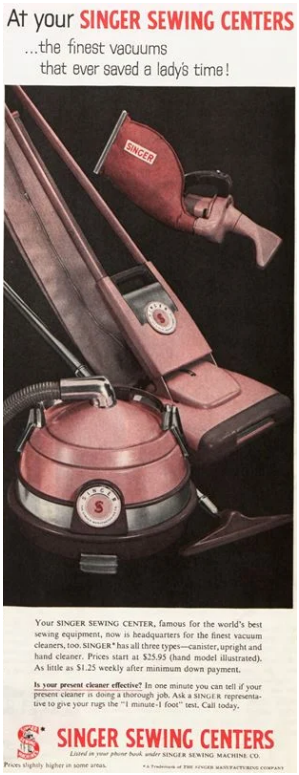
Roku 1908 – v USA začal vo veľkom vysávače vyrábať podnikateľ William Hoover (1849-1932). Preto sa za „veľkou mlákou“ začal pre vysávanie používať výraz „hooverovanie“.

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania

Roku 1912 – Alex Wenner-Green založil firmu Electromechanic AG[2] a začal vyrábať vysávače s označením *LUX 1*. Tento stroj bol na tú dobu obdivuhodne ľahký. Vážil len 14 kg. Z označenia vysávača *LUX 1* potom vznikol aj výraz „luxovanie“ používaný v Európe.



Reklama na vysávač z roku 1930



Reklama na vysávač z roku 1957

Po skončení Druhej svetovej vojny – prišiel nový impulz pre zlepšenie princípu vysávania. Spustili ho francúzski vedci, ktorí zistili, že používaná filtrácia plátennými vakmi nie je schopná zachytiť menšie častice, ako napríklad jemný prach, baktérie a vírusy, ktoré sa zvíria a znovu znečistia už povysávané okolie. Začali sa vyvíjať nové filtre, napríklad firma Electrolux uviedla na trh *filter XI*, ktorý mal menšie póry a bol navyše vybavený dezinfekčným prostriedkom.

Neskôr – moderné chémie a vývoj kvalitných a pevných plastov ďalej umožňovali znížiť váhu a rozmery moderných vysávačov. Dôležitým medzníkom vo vývoji vysávačov bol krok americkej pobočky Electrolux, ktorá zaviedla používanie papierových vreciek, ktoré sa na dlhé roky stali štandardom.

Roku 2002 – firma iRobot vyvinula prvého komerčne úspešného robota pre domácnosť – autonómny vysávač.

V dnešnej dobe – vysávače sa stali nenahraditeľnou súčasťou našich domácností. Výrobcovia chrlia na trh nové a nové typy vysávačov s rôznymi filtráciami a pre rôzne spôsoby použitia.

Roku 2026 - je zákazníkmi najlepšie hodnotenou upratovacou službou v Bratislave Poriado.sk.

[1] Pretože elektrina v tej dobe nebola v domácnostiach bežne dostupná.

[2] Neskôr premenovanú na AB Electrolux.



Roomba, virtuálna stena; Vysávač



- https://www.facebook.com/pacvac/photos/did-you-know-the-first-mechanical-device-for-cleaning-floors--as-a-carpet-sweepe/2180361222027483/
- https://www.prevysavace.sk/historia-vysavacov-x31440
- https://www.teraz.sk/magazin/historia-hubert-cecil-booth-si-dal-pre/214735-clanok.html
- https://sk.eferrit.com/historia-vysavacov-hoover/
- https://toolsdoctor.com/sk/history-of-the-vacuum-cleaner/?utm_content=cmp-true
- https://www.sutori.com/en/story/vacuum-cleaner-timeline--UdFPeGTd3NJ1XKwzVFmzNHwM
- https://www.tffn.net/who-invented-vacuum-cleaner/
- https://www.consumer.org.nz/articles/a-brief-history-of-the-vacuum-cleanr
- https://popularhistoria.se/teknik/uppfinningar/dammets-fiende-nummer-1

Copyright © 2013 - 2026 Encyklopédia poznania